

Din guide till behandling med Lucentis® (ranibizumab)

Den här broschyren har vi tagit fram för att informera om Lucentis® och hur det används vid behandling av nedsatt syn orsakad av makulaödem till följd av retinalvensockklusion (RVO) (grenvens- eller centralvensockklusion)

VAD ÄR LUCENTIS®?

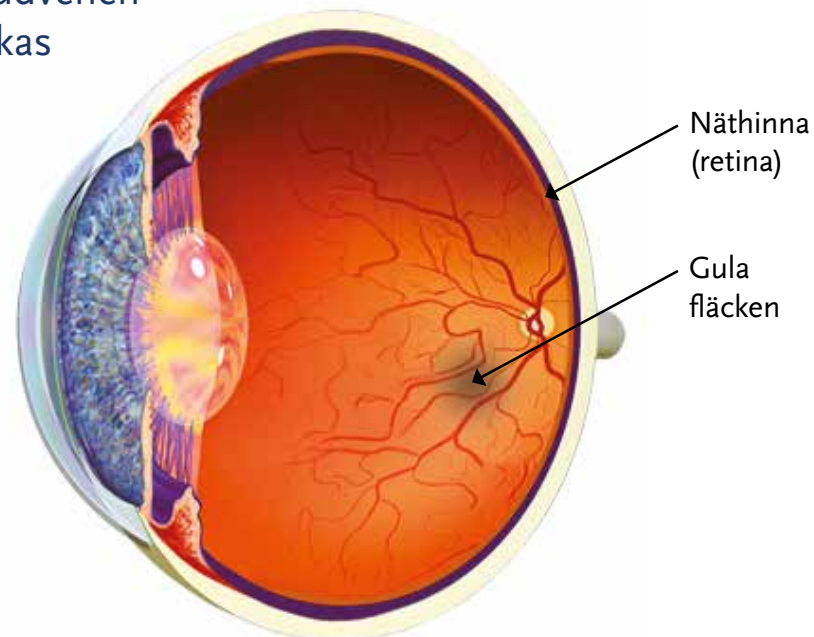
- Vid grenvens- och centralvensockklusion är den främsta orsaken till försämrad syn att blodkärlen i ögat skadas och läcker vätska.¹ Synförlusten kan ibland också vara orsakad av tillväxt av nya och onormala blodkärl.¹
- Lucentis® upptäcker och förhindrar kärltillväxten i ögat och kan därmed bidra till att stoppa läckage och synnedsättning.²

1. Wong TY, Scott IU. N Engl J Med. 2010; 363(22): 2135-2144; 2. Ferrara N, et al. Retina. 2006; 26(8): 859-870.

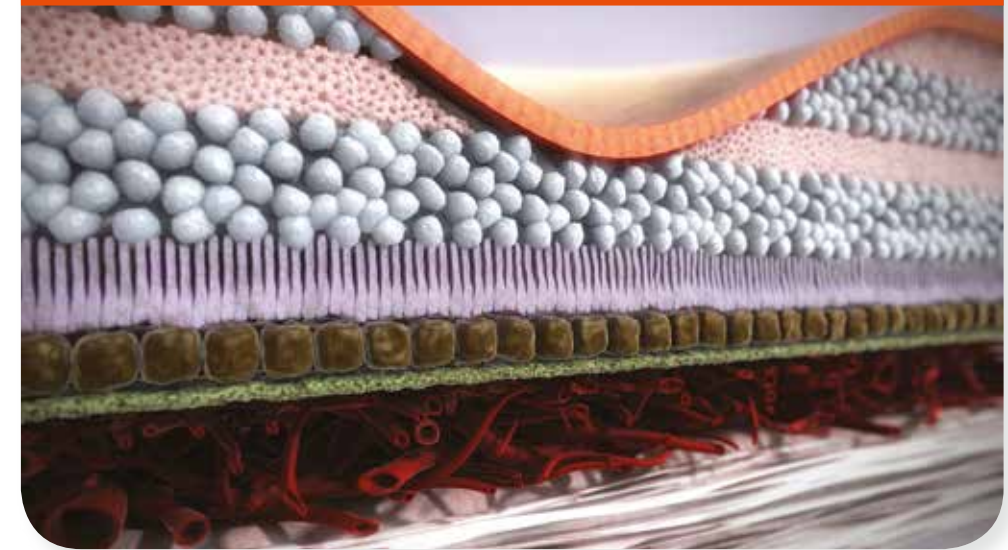
VARFÖR HAR JAG ORDINERATS LUCENTIS®?

RVO

- Retinalvensockklusion (RVO) är ett tillstånd som drabbar gula fläcken (även kallad "makula"), som är en del av näthinnan längst bak i ögat.
- Gula fläcken är det område som ger dig god synskärpa i mitten av synfältet.
- Om en ven i näthinnan (en retinalven) täpps till kan det göra att vätska läcker ut i näthinnan och gula fläcken svullnar upp. Detta kan skada näthinnan och leda till försämrad syn.
- Det finns två typer av RVO: grenvens- och centralvensockklusion. Indelningen bygger på vilken typ av blodkärl som drabbas:
 - > Grenvensockklusion är den vanligaste typen och orsakas av att en sidogren till retinalvenen täpps till. Endast den del av näthinnan som dräneras av den blockerade sidogrenen drabbas.
 - > Centralvensockklusion innebär att den centrala retinalvenen är blockerad. Eftersom huvudvenen i ögat är blockerad påverkas hela näthinnan.

Frisk näthinna

Näthinna med RVO

Blockerad retinalven ökar läckaget från blodkärlet och leder till ansamling av vätska

1. Wong TY, Scott IU. N Engl J Med. 2010; 363(22): 2135-2144; 2. Jager RD, et al. N Engl J Med. 2008; 358(24): 2606-2617; 3. Channa R, et al. Clin Ophthalmol. 2011; 5: 705-713; 4. Rogers S, et al. Ophthalmology. 2010; 117(2): 313-319.

Bild: Blausen.com staff. "Blausen gallery 2014". Wikiversity Journal of Medicine. DOI:10.15347/wjm/2014.010. ISSN 20018762. (Own work) [CC-BY-3.0 (<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/>)], via Wikimedia Commons. Finns på: http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Blausen_0312_DiabeticRetinopathy.png [senast hämtad oktober 2016].

HUR DIAGNOSTISERAS NÄTHINNESJUKDOMAR?

- Det finns flera olika tekniker för att undersöka ett öga. Beroende på vad som ska undersökas kan de delas in i två huvudkategorier:¹
 - > Ögats funktion: här undersöks synförmågan, t.ex. med syntavlor.
 - > Ögats struktur: här undersöker man om vävnaderna i ögat är skadade eller sjuka.
- Förutom de vanliga testerna (syntavlor, undersökning med manuella instrument, osv.),^{1,2} finns det andra tekniker för att undersöka blodkärl och vävnader i ögat.²
- **Fluoresceinangiografi** är en teknik som används när man vill se blodkärlen i ögats bakre delar.^{1,3}
 - > Först vidgas pupillerna med ögondroppar.
 - > Därefter injiceras ett gult färgämne i din arm (detta gör att blodkärlen i dina ögon lyser upp när en viss typ av ljus riktas mot dem).
 - > Sedan tas en serie fotografier.
- **Optisk koherenstomografi (OCT)** är en ofta använd teknik som ger tvärsnittsbilder av ögats bakre delar.²⁻⁴
 - > Det är en icke-invasiv teknik⁴ där du bara behöver hålla huvudet stilla och titta in i en apparat medan den tar detaljerade bilder av din näthinna utan att vidröra ögat.

1. Lueck CJ, et al. J Neurol Neurosurg Psychiatry 2004;75:iv2-iv11. 2. American Academy of Ophthalmology. Available <http://one.aao.org/Assets/1c241e10-4be4-4a87-81fb-ae406e7a9e5f/635479433437730000/diabetic-retinopathy-pdf> [accessed March 2015]; 3. Arias L, Mones J. AMD Book: Fluorescein angiography. Available: <http://www.amdbook.org/content/fluorescein-angiography-0> [accessed 23 April 2013]. 4. Huang D, et al. Science 1991;254:1178-81.

HUR GÅR BEHANDLINGEN MED LUCENTIS® TILL?

- Du får Lucentis® som en injektion i ögat.
- Det är normalt att vara lite nervös inför sådana injektioner, men patienterna säger att injektionen är så gott som smärtfri och att det låter värre än det är.¹
 - > De flesta patienter tycker att all oro inför injektionerna försvann efter den första injektionen.¹

Vad händer vid besöket?

- När du kommer till ögonmottagningen för behandling ser man till att du är avslappnad och har det bekvämt.
- Innan du får Lucentis® måste du tala om för läkaren om du har haft en stroke eller har haft några övergående tecken på en stroke (svaghet eller förlamning i armar/ben eller ansiktet, svårt att tala eller uppfatta saker) så att man kan bestämma om detta är den mest lämpliga behandlingen för dig.
- Tala om för läkaren om du tar eller nyligen har tagit några andra läkemedel. Det gäller även receptfria läkemedel.
- Läkaren eller sjuksköterskan kommer att
 - > täcka över ditt ansikte och området runt ögonen med en särskild duk
 - > göra rent ögat och huden runtom ögat
 - > hålla ditt öga öppet så att du inte blinkar
 - > bedöva ögat med ett bedövningsmedel för att det inte ska göra ont.
- Därefter ges injektion i ögonvitan. Du kan känna ett litet tryck vid injektionen.
- Det är viktigt att du talar om för läkaren om du
 - > har en ögoninfektion
 - > har ont eller är röd i ögat
 - > tror att du kan vara allergisk mot Lucentis®, klorhexidin eller mot jod.

1. Thetford C, et al. Br J Vis Impair 2013;31:89-101.

VAD HÄNDER EFTER ATT JAG HAR FÅTT LUCENTIS® -INJEKTIONEN?

- Läkaren gör några undersökningar av ögat, bland annat mätning av trycket i ögat för att kontrollera att behandlingen gick bra.
- Ögonvitan, där injektionen gavs, kommer troligen att bli röd.
 - > Denna rodnad är normal och försvinner på några dagar.
 - > Kontakta ögonmottagningen om den inte försvinner eller om den blir värre.
- Eventuellt ser du några prickar, s.k. "floaters" i synfältet.
 - > Prickarna är ett normalt fenomen och bör försvinna på några dagar.
 - > Kontakta läkaren om de inte försvinner eller om de blir värre.
- Dina pupiller har vidgats inför injektionen och det kan göra det svårt att se under ett par timmar efter behandlingen.
 - > Du ska inte köra bil förrän synen är normal igen.
- Det är viktigt att vara uppmärksam på förändringar i ögat och hur du mår rent allmänt under veckan efter injektionen.
- I sällsynta fall kan injektioner i ögonen orsaka en infektion.
- Kontakta ögonmottagningen så snart som möjligt om du märker något av följande tecken och symtom i ögat:
 - > smärta
 - > ljuskänslighet/rinnande ögon
 - > svullna ögonlock eller annan svullnad
 - > ögat blir rödare
 - > dimsyn, synförvrängning eller plötsligt synbortfall
 - > ljusblixtar
 - > prickar ("flugor"), svarta fläckar eller färgade ljusringar i synfältet
 - > uttorkning av ögats yta.
- Om du märker några biverkningar som inte nämns i denna broschyr ska du informera din ögonmottagning.

Hur länge behöver jag fortsätta med Lucentis®-behandlingen?

- Alla patienter är olika. Du kommer troligtvis att behöva flera Lucentis®-injektioner, men det beror på hur du reagerar på behandlingen och hur din synförmåga förändras.
- Tala med ögonläkaren om dina resultat och hur du upplever behandlingen.
- Det är viktigt att du kommer på de inbokade besöken till ögonmottagningen.
 - > Det bästa sättet att skydda sin syn och ha kvar sin självständiga livsstil är att gå till ögonmottagningen med jämna mellanrum.
 - > Diskutera dina olika behandlingsalternativ med din läkare.
- Om du funderar på att avbryta behandlingen med Lucentis® ska du först rådgöra med läkaren.
- Om du har fler frågor om hur produkten används kan du fråga din läkare.
- Följ alltid läkarens anvisningar noga. De kan skilja sig från den allmänna information som finns i den här broschyren.

Läkaren bedömer hur ofta du behöver komma på kontroll och om du behöver fler injektioner

Gå alltid på alla läkarbesök som du blir kallad till

Om du missar en Lucentis®-behandling måste du kontakta ögonmottagningen så snart som möjligt

Vad kan jag göra för att förhindra att synen blir sämre?

- **Var uppmärksam på din synförmåga**
 - > När du är hemma, notera alla förändringar av synförmågan.
 - > Var vaksam och berätta för läkaren eller sjuksköterskan om alla förändringar.
- **Det kan vara svårt att hantera synförändringar – kom ihåg att det är OK att be om hjälp**
 - > Tala med familj och vänner om din syn. Berätta för dem om du har svårt att läsa, ta dig till olika platser, ta medicin eller utföra hushållsarbete.
 - > Om du inte har familj eller vänner som kan hjälpa dig kan du fråga på ögonmottagningen vilka möjligheter till hjälp som finns att få.

**Spara den här broschyren,
du kan behöva läsa den igen**

**Vänd dig till ögonmottagningen
om du har fler frågor**

**Om du får några tecken eller symtom
som du tror har samband med Lucentis®,
men som inte nämns i den här broschyren,
ska du tala om det för läkaren**

